

Dosarul nr. 2ra-1342/19

Prima instanță: Judecătoria Soroca (jud.: V. Belous)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Albu, A. Toderaș, E. Bejenaru)

Î N C H E I E R E

17 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Liudmila Parasii, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Liudmila Parasii împotriva IP „Agenția Servicii Publice” și Consiliului municipal Căinarii Vechi, r-nul Soroca, cu privire la obligarea IP „Agenția Servicii Publice” să rectifice datele de identitate ale soțului în registrul bunurilor imobile, obligarea Consiliului municipal Căinarii Vechi, r-nul Soroca să elibereze titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Pasarii Grigore Gheorghii și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, s-a casat hotărârea din 07 mai 2018 a Judecătoriei Soroca, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii înaintată de Liudmila Pasarii,

c o n s t a t ă :

La 17 iulie 2017, Liudmila Pasarii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Soroca și Consiliului municipal Căinarii Vechi, r-nul Soroca, cu privire la obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Soroca să rectifice datele de identitate ale soțului în registrul bunurilor imobile, obligarea Consiliului municipal Căinarii Vechi, r-nul Soroca să elibereze titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Pasarii Grigore Gheorghii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că a fost căsătorită cu Grigore Pasarii, iar la 25 ianuarie 2016, acesta a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces nr. 9 din 02 februarie 2016.

Liudmila Pasarii a menționat că, prin decizia nr. 50 din 16 noiembrie 1999, lui Grigore Pasarii i-au fost repartizate în proprietate privată, cotele de teren agricol cu suprafața de 0,8798 ha și 08800 ha, iar la întocmirea titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren, înregistrat în registrul cadastral al deținătorului de terenuri la 26 noiembrie 1999, cu numere cadastrale 7815201003, suprafața de 0,8800 ha și 7815109028, suprafața de 0,8798 ha, eliberate la 12 decembrie 1999,

responsabilii Primăriei Căinarii Vechi au greșit prenumele acestuia, indicând „Gheorghii” în loc de „Grigorii”, iar patronimicul după tată a fost indicat „Grigorii” în loc de „Gheorghii”. La fel, au fost indicate greșit ziua, luna și anul nașterii, indicând „03 decembrie 1960” în loc de „06 ianuarie 1951”.

Reclamanta a invocat că aceste greșeli au fost comise de responsabilii Oficiului Cadastral Teritorial Soroca și din această cauză nu poate accepta succesiunea de la soțul decedat Grigorii Parasii.

Mai mult, Liudmila Parasii a relatat că după solicitarea adresată primăriei Căinarii Vechi, r-nul Soroca, de a corecta greșelile menționate mai sus, prin decizia nr. 16/16 din 17 februarie 2017, au fost corectate greșelile, înscriind corect prenumele soțului din „Gheorghii” în „Grigorii”, iar patronimicul a fost modificat din „Grigorii” în „Gheorghii”. Astfel, după corectarea greșelilor respective s-a adresat la OCT Soroca, pentru fi a corectate aceste greșeli și în Registrul bunurilor imobile, însă i-a fost refuzată solicitarea.

Reclamanta a specificat că în conformitate cu art. 38 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile, greșelile care nu au caracter tehnic (indicarea greșită a tipului de drept, a denumirii titularului de drepturi, componența bunului imobil, denaturarea mărimii cotelor în proprietatea comună, a coordonatelor hotarelor, exceptînd transformarea coordonatelor punctelor de hotar dintr-un sistem de coordonate în altul, și alte greșeli care lezează drepturile și interesele legitime ale titularilor de drepturi sau ale altor persoane) se corectează cu consimțămîntul exprimat în scris al fiecărui titular de drepturi ale cărui interese sînt atinse sau în temeiul hotărîrii judecătorești irevocabile.

Liudmila Parasii a solicitat obligarea Oficiului Cadastra Teritorial Soroca să rectifice datele de identitate ale soțului în registrul bunurilor imobile, cu înregistrarea cotelor de teren cu numerele cadastrale 7815201003, suprafața de 0,8800 ha și 7815109028, suprafața de 0,8798 ha, înscriind corect Parasii Grigorii Gheorghii, născut la 06 ianuarie 1951, obligarea Consiliului municipal Căinarii Vechi, r-nul Soroca să elibereze titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Pasarii Grigorii Gheorghii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În timpul examinării cauzei, Liudmila Parasii a depus o cerere suplimentară, în temeiul art. 60 alin. (2¹) din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat, obligarea Oficiului Cadastra Teritorial Soroca al IP „Agenția Servicii Publice”, să rectifice datele de identitate ale soțului în registrul bunurilor imobile, cu înregistrarea cotelor de teren cu numerele cadastrale 7815201003, suprafața de 0,8800 ha și 7815109028, suprafața de 0,8798 ha, înscriind corect Parasii Grigorii Gheorghii, născut la 06 ianuarie 1951.

Prin hotărârea din 07 mai 2018 a Judecătoriei Soroca, s-a admis acțiunea înaintată de Liudmila Parasii.

S-a dispus rectificarea în Registrul bunurilor imobile înscrierile titularului Pasarii Gheorghii Grigorievici, născut la 03 decembrie 1960, în privința bunurilor imobile cu numerele cadastrale 7815201.003 și 7815109028 și a înscrie corect numele Pasarii Grigorii Gheorghii, născut 06 ianuarie 1951 (f.d. 102, 113-115).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că indicarea titularului Parasii Gheorghii Grigorievici, născut la 03 decembrie 1960, este eronată, greșeală

ce s-a admis la întocmirea actelor translative de proprietate, inclusiv și în titlurile deținătorului de teren nr. 213 din 26 noiembrie 1999. Comiterea greșelii a fost recunoscută de autoritatea publică emitentă care în acest sens, ca cererea deținătorului de teren a emis o decizie de corectare, situație ce servește ca temei și pentru rectificarea înscrisurilor eronate din Registrul bunurilor imobile.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 05 iunie 2018, IP „Agenția Servicii Publice”, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii din 07 mai 2018 a Judecătorei Soroca, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, ca nefondată.

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de IP „Agenția Servicii Publice, s-a casat hotărârea din 07 mai 2018 a Judecătorei Soroca, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii înaintată de Liudmila Parasii (f.d. 143-149).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că conform fișei personale nr. 686353873, Pasarii Gheorghii Grigorievici a locuit în r-nul Soroca, satul Căinarii Vechi și a decedat la 06 februarie 2005, fiind posesor al pașaportului de tip sovietic IX-BM 623756, eliberat la 13 martie 1980 (f.d. 99).

Curtea de Apel Chișinău a menționat că potrivit anexei nr. 2 la Dispoziția primarului nr. 50 din 16 noiembrie 1999, terenurile cu numere cadastrale 7815201003 și 7815109028 au fost atribuite lui Parasii Gheorghii Grigorievici (f.d. 61-66).

Astfel, instanța de apel a invocat că în lipsa consimțământului titularului bunului, în cazul dat a succesorilor săi, IP „Agenția Servicii Publice” nu era în drept să efectueze careva rectificări în Registrul bunurilor imobile, deoarece înscrisurile au fost efectuate în baza titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorului de teren, eliberate de Primăria comunei Căinarii Vechi, r-nul Soroca, alte titluri nefiind eliberate.

Mai mult, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, în cazul în care administrația publică locală a constatat eroarea admisă la eliberarea titlurilor de autentificare a drepturilor deținătorului de teren, aceasta urmează să elibereze titlurile corectate și în baza lor pot fi operate modificările în Registrul bunurilor imobile.

La 07 mai 2019, Liudmila Pasarii, prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii din 07 mai 2018 a Judecătorei Soroca și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că nu este de acord cu motivele invocate de instanța de apel, deoarece contravin prevederilor art. 504, 505 din Codul civil și art. 38 și (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile.

Mai mult, Liudmila Pasarii a considerat că prima instanță corect a analizat materialele cauzei și legal a admis acțiunea sa.

La 10 iunie 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs IP „Agenția Servicii Publice” și Consiliului comunei Căinarii Vechi, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 168).

La 25 iunie 2019, IP „Agenția Servicii Publice” a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care Consiliul comunei Căinari Vechi să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Liudmila Pasarii este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna

administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31).

La 07 martie 2019, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 13 noiembrie 2018 (f.d. 150).

Completul de judecată reține că recursul a fost expediat prin intermediul oficiului poștal, la 07 mai 2019. De altfel, recurenta a invocat că a depus cererea de recurs în termen de două luni de la data recepționării deciziei contestate.

Drept consecință, instanța de recurs consideră că cererea dedusă judecătii a fost declarată în termenul prevăzut mai sus.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurente de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural.

Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Instanța de judecată observă că recurenta a contestat decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți în baza articolului 432 din Codul de procedură civilă, fără a specifica expres unul din temeiurile prevăzute la alineatele (2), (3), (4) din articolul citat. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de instanța de apel pe care le-ar fi considerat esențiale.

Instanța de recurs relevă că Liudmila Pasarii a pretins, într-un mod abstract, că decizia instanței de apel este neîntemeiată, fără a invoca argumente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate. În acest context, dacă instanța ar purcede la examinarea cererii de recurs motivate într-o asemenea manieră, atunci s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici împotriva actului judecătoresc, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu și ar pune la îndoială obiectivitatea și nepărtinirea completului de judecată. Or, un atare exercițiu este inadmisibil în condițiile în care, prin prisma articolului 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, precum și argumentul ilegalității deciziei atacate.

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că recurenta nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă, iar, în consecință, recursul dedus judecății nu corespunde condiției de a fi efectiv (a se vedea, inter alia, *Petrovic vs Luxemburg*, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, *Sturm*, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurantei de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia,

Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, mutatis mutandis, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Liudmila Pasarii nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Liudmila Pasarii.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru